

ТВОРЧИСТЬ ФРАНЦУЗЬКИХ ПИСЬМЕННИКІВ У ДОСЛІДЖЕННЯХ ПРИКАРПАТСЬКИХ ЛІТЕРАТУРОЗНАВЦІВ

Бунзяк Я.Г.
аспірантка кафедри французької філології
Прикарпатський національний університет імені В. Стефаника
м. Івано-Франківськ, Україна

Коллективна наукова тема «Лінгвокультурологічний та компаративний аспекти дослідження французької мови та літератури» визначила вектор досліджень кафедри французької філології Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника. Творчість французьких письменників стала предметом дослідження під різним кутом зору із застосуванням сучасних методів та підходів. Літературний процес Франції важко охопити у всій його повноті, але окремі постаті привертають увагу прикарпатських дослідників, які прагнуть дати всебічний аналіз досліджуваних проблем, опираючись на оригінальні твори, їх рецепцію у франкомовному просторі та застосовуючи сучасні методи українського літературознавства.

Творчість Шарля Бодлера привернула увагу О. Бігун алузивним кодом поезій у прозі [5; 10] і спонукала до більш детального зацікавлення цим жанром. Генезу жанру поезій у прозі дослідниця проводить від маловідомого митця Алоїзіуса Бертрана [1; 4] та застосовує генологічні моделі для встановлення жанрових ознак поезій у прозі Ш. Бодлера, П. Верлена та А. Рембо [2; 14]. Серед тематичних варіацій окремої уваги заслуговують «паризькі тексти» П. Верлена [3; 6; 7], їх міські мотиви та дискурс речовізму [8; 9; 43]. Застосування наратологічного інструментарію сприяло аналізу художньо-образної системи поезій у прозі та семантико-стилістичної організації жанру.

Серед прозаїків кінця XIX століття увагу Н. Яцків привернула творчість П'єра Лоті та Гі де Мопассана. Імпресіоністична манера письма П. Лоті аналізується крізь призму поліфункціональності пейзажу, зокрема відчуттєво-перцепційному, який виконує часопросторову функцію, функцію сюжетного мотивування та розкриває внутрішній світ персонажів [21, 302]. Жанрові ознаки новелістики Мопассана дають можливість визначити його новели класичними з яскравим новелістичним компонентом [29, 130].

Дослідження творчості братів Гонкурів вилилося у широку палітру [32; 33; 49], адже відомий українському читачу лише роман «Жерміні Ласерте», інші ж твори залишаються неперекладеними. Роман «Шарль Демайї» став приводом для роздумів про статус літератора у творах Гонкурів та І. Франка [22; 23; 25; 26; 27], а роман «Манетта Саломон» дав підстави для інтермедіальних інтерпретацій, для новаторських стильових рішень, імпресіоністичного дискурсу [30; 31; 34; 46; 47]. Скрупульозний аналіз «Щоденника» братів Гонкурів, їх неперекладених романів дав можливість познайомити українське літературознавство із засновниками імпресіоністичної прози, авторами «артистичного письма» [24; 28; 48], яке має ознаки інтермедіальної прози (синтез літератури, живопису, музики).

Французька література ХХ століття, хоч і спорадично, однак представлена новаторськими дослідженнями. Зокрема Т. Смушак відкриває українським науковцям творчість Ірен Немировски в порівнянні з Наталеною Королевою [16; 17; 44; 45], а також досліджує стильову палітру романів «Непорозуміння» [18] та «Глядач» [19]. Творчість Ф. Саган вперше аналізується крізь призму художнього моделювання жіночого світу із застосуванням методології геролонтологічного дискурсу [11; 13].

Сучасна французька література представлена у наукових розвідках такими відомими письменниками як Фредерік Бегбеде [12], Катрін Панколь [20], Анна Гавальда [35], Давід Фонкінос [36], Жаклін Доксуа [42], Марі-Франс Клер [38; 39], Ліян Гійом [40]. Доповнює палітру франкомовних авторів М. Гагарін [37; 41], яка свій досвід українського життя описала в автобіографічному романі «Blonds étaient les blés d'Ukraine»). Наукові публікації викладачів кафедри засвідчують еволюційний поступ від історико-типологічних студій через поглиблене вивчення творчості французьких письменників до занурення у сучасні методології дослідження тексту. Залучення різноманітних сучасних інтерпретаційних методик виразилося у колективній монографії «Ідентичність: текстуальні виміри» [15], у якій запропоновано дослідження змісту таких важливих модусів ідентичності, як ідентичність транскультурна, національна, етнічна, соціальна, гендерна, психологічна та ін. У підсумку варто відзначити, що дослідження прикарпатських науковців ґрунтуються на оригінальних текстах, та ретельному аналізу сучасних напрацювань французьких літературознавців та використанні досягнень сучасних методів.

Список літератури:

1. Бігун О. Генеза та розвиток жанру поезії в прозі: західноєвропейський досвід. *Вісник Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. Серія: Філологія (літературознавство)*. 2006-2007. Вип. XII–XIV. С. 152–157.
2. Бігун О. А. Художньо-образна система поезії в прозі у французькій літературі другої половини ХІХ століття. *Актуальні проблеми філології та перекладознавства*. 2007. Вип. 3, ч. 1. С. 29–33.
3. Бігун О. А. Збірка Поля Верлена «Спогади вдівця»: жанрово-стильові особливості. *Мова і культура*. 2010. Вип. 13. Т. III (139). С. 230–236.
4. Бігун О. «Гаспар із п'їтьми» Алоїзіуса Бертрана: до витоків жанру поезії в прозі у французькій літературі. *Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. Сухомлинського. Філологічні науки (літературознавство)*. 2016. Вип. 2(18). С.34–38.
5. Бігун О. Алюзивний код поезій у прозі Шарля Бодлера. *Вісник Львівського університету. Серія: іноземні мови*. 2011. Вип. 18. С. 83–90.
6. Бігун О. *Imago Urbis: Париж у поезіях у прозі Поля Верлена. Султанівські читання*. 2019. Вип. VIII. Івано-Франківськ: «Симфонія форте», 2019. С.93-102. DOI: <https://doi.org/10.15330/sch.2019.8.93-101>
7. Бігун О. Генетичні моделі оповіді в поезіях у прозі Поля Верлена. *Вісник МДУ. Серія: Філологія*. 2021. Вип. 25. С.17-25. DOI: <https://doi.org/10.34079/2226-3055-2021-14-25-17-24>

8. Бігун О. А. Дискурс речовізму в «паризькому тексті» Поля Верлена. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Філологія*. 2017. Вип. 27. Т.1. С. 76-79.
9. Бігун О. Семантико-стилістична організація поезій у прозі Поля Верлена (на матеріалі збірки «Спогади вдівця»). *Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. Сухомлинського. Філологічні науки (літературознавство)*. 2017. Вип. 1(19). С.41–46.
10. Бігун О. А. Фразеологія у поезіях у прозі Шарля Бодлера. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Філологія*. 2017. Вип. 29. Т.2. С.22-24.
11. Бігун О. Художнє моделювання жіночого світу в романі “*Bonjour tristesse*” Франсуази Саган. Традиції і сучасність романістики: 125 років кафедри французької філології: збірник тез Всеукраїнської наукової конференції. Львів: ЛНУ, 2023. С. 24-29.
12. Бігун О., Ковбанюк М. Стилістика еротичного письма Фредеріка Бегбеде. *Прикарпатський вісник НТШ. Слово*. 2022. Вип.17 (65). С. 249-257. DOI: [https://doi.org/10.31471/2304-7402-2022-17\(65\)-249-257](https://doi.org/10.31471/2304-7402-2022-17(65)-249-257)
13. Бігун О. Гендерна репрезентація художньої деталі у романі Франсуази Саган “*Bonjour tristesse*”. *Folium*. 2023. No.1. Рр. 5-11. DOI: <https://doi.org/10.32782/folium/2023.1.1>
14. Бігун О. А. Бодлер, Шарль. *Велика українська енциклопедія* [Електронне видання]. URL: https://vue.gov.ua/Бодлер,_Шарль
15. Ідентичність: текстуальні виміри: колективна монографія / за ред. О.Бігун. Івано-Франківськ: видавець Кушнір Г.М., 2021.
16. Смушак Т. В. Концепт самотності та відчуження в українській та французькій літературі першої половини ХХ століття (на матеріалі автобіографічної повісті Наталени Королевої “Без коріння” та автобіографічного роману Ірен Немировськи “Вино самотності”) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.01.05 “Порівняльне літературознавство”. Івано-Франківськ, 2017. 20 с.
17. Смушак Т. Опозиція «своє / чуже» в автобіографічній повісті Наталени Королевої «Без коріння» та автобіографічному романі Ірен Немировськи «Вино самотності». *Султанівські читання*. 2017. Вип. VI. С. 86–95.
18. Смушак Т. В., Іванів Ю. В. Функціонування метафори у романі Ірен Немировськи «Непорозуміння». *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія “Філологія”*. 2018. Вип. 37 (Т. 1). С. 124–127.
19. Смушак Т. В. Роль та функції порівнянь у новелах Ірен Немировськи «Глядач», 2Через обставини». *Закарпатські філологічні студії*. 2019. Вип. 11 (Т. 2). С. 128–131.
20. Смушак Т. В. Функціональне навантаження метафор у романі Катрін Панколь «*Un homme à distance*». *International scientific and practical conference «Philological sciences and translation studies: European potential»*. Wloclawek : «Baltija Publishing», 2021. С. 74–76.
21. Яцків Н.Я, Васильців Л.В. Поліфункціональність пейзажу у романі П’єра Лоті «Допоки житиму...». *Нова філологія*. 2010. № 37. С. 296-303.

22. Яцків Н.Я. Творчість братів Гонкурів у рецепції Івана Франка. *Вісник Прикарпатського університету: Філологія*. 2013-2014. Вип. 40-41. С.182-186.
23. Яцків Н.Я. Крах ілюзії чи деградація духовних цінностей церкви та релігії у романістиці братів Гонкурів. *Наукові записки Харківського національного педагогічного університету імені Г.С.Сковороди. Літературознавство*. 2014. Вип. 3 (79). Ч.2. С.247-261.
24. Яцків Н.Я. Краса мистецтва та правда життя в естетиці братів Гонкурів. *Сучасні літературознавчі студії*. 2014. Вип.11. С.614-623
25. Яцків Н.Я. Сильова своєрідність роману братів Гонкурів «Шарль Демайї». *Вісник Прикарпатського університету. Серія: Філологія*. 2014-2015. Вип. 42-43. С.225-230.
26. Яцків Н.Я. Письменник чи журналіст? Статус літератора у творах братів Гонкурів та Івана Франка. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Філологія*. 2014. Вип.13. С.166-168.
27. Яцків Н.Я. Готична традиція у романі братів Гонкурів «Пані Жервезе». *Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського. Філологічні науки (літературознавство)*. 2015. № 1 (15). С.258-264.
28. Яцків Н.Я. Вербальна репрезентація звукових образів у творах братів Гонкурів та Івана Франка. *Одеський лінгвістичний вісник*. 2015. Вип.6. Т.2. С.163-167.
29. Яцків Н.Я. Структурно-стильові домінанти новелістики Гі де Мопассана. *Молодий вчений*. 2015. №11 (26). Ч. 1. С.125-130.
30. Яцків Н.Я. Образ художника як вираження естетичного кредо письменника. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Філологія*. 2015. Вип.17. С.108-112.
31. Яцків Н.Я. Інтермедіальність роману братів Гонкурів «Манетта Саломон» *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Філологічна»*. 2015. Вип. 59. С. 251-254.
32. Яцків Н.Я. Творчість братів Гонкурів у франкомовній критиці. *Прикарпатський вісник НТШ. Слово*. 2015. № 2 (30). С. 343-354.
33. Яцків Н.Я. Детермінізм образу повії у творчості братів Гонкурів та Панаса Мирного. *Султанівські читання*. 2017. Вип.VI. С.25-34.
34. Яцків Н.Я. Письменники чи художники сучасного життя: живопис у романістиці братів Гонкурів. *Кременецькі компаративні студії*. 2017. Вип. VII. Т.І. С. 352-362.
35. Яцків Н.Я., Качанська М.П. Діалогізм новели «Petites pratiques germanopraticines» як гендерно-маркована ознака тексту. *Молодий вчений*, 2018. №11 (63). С.716-719.
36. Яцків Н.Я., Цюпа Л.В. Перекладацькі трансформації авторських афоризмів Давіда Фонкіноса у романі «Наші розставання». *Вчені записки ТНУ імені В.І.Вернадського. Серія: Філологія. Соціальні комунікації*. 2018. № 4. Т. 29 (68). С.126-131.
37. Яцків Н.Я. Часо-просторова організація автобіографічного роману М. Гагарін «Blonds étaient les blés d'Ukraine». *Актуальні питання*

- гуманітарних наук. 2021. Вип. 36. Т.3. С.163-169. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/36-3-28>
38. Яцків Н.Я., Цюпа Л.В. Образ Дому у романі Марі-Франс Клер «П'ять майорців для мого незнайомця». *Закарпатські філологічні студії*. 2021. Вип.17. Т.2. С.143-148. DOI: <https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2021.17-2.27>
39. Яцків Н.Я., Григорук Ю.Б. Пошук власної ідентичності у романі Марі Франс Клер «П'ять майорців для мого незнайомця». *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика*. 2022. Т. 33 (72). № 4. С.45-52 DOI: <https://doi.org/10.32838/2710-4656/2022.4.2/08>
40. Яцків Н.Я. Інтермедіальна парадигма роману Ліян Гійом «Блукальці». *Вісник науки та освіти*. 2023. № 1(7). С.271-285. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2023-1\(7\)-271-285](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2023-1(7)-271-285)
41. Яцків Н.Я. Проблема самоідентичності у багатокультурному просторі (за автобіографічним романом Марії Гагарін «Blonds étaient les blés d'Ukraine»). *Ідентичність: текстуальні виміри: колективна монографія / за ред. О.Бігун*. Івано-Франківськ: видавець Кушнір Г.М., 2021. С.82-99.
42. Яцків Н.Я., Бунзяк Я.Г. Русифікація образу Анни Ярославни у сучасній французькій прозі. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія «Філологія»*. 2021. № 48. Т.3. С.51-54. DOI: <https://doi.org/10.32841/2409-1154.2021.48-3.12>
43. Bigun O. Narrative Strategy of Paul Verlaine's Prose Poems. *Journal of Vasyl Stefanyk Precarpathian National University*. 2021. Vol. 8, No.2. Pp. 92-99. DOI: <https://doi.org/10.15330/jpnu.8.2.92-99>
44. Smushak T. The symbolic content of the concept "solitude and estrangement" in the novella "Without roots" by Natalena Koroleva and in the novel "The Wine of solitude" by Irene Nemirovsky. *The Eleventh European Conference on Languages, Literature and Linguistics*. 2016. P. 56–62.
45. Smushak T. Autobiographie ou autofiction dans le roman «Le vin de solitude» d'Irène Némirovsky. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика*. 2022. Том 33 (72), № 2, Ч. 2. С. 181–186.
46. Yatskiv N. Le paysage impressionniste dans l'oeuvre romanesque des frères Goncourt. *Султанівські читання*. 2015. Вип. IV. С. 160-170.
47. Yatskiv N. L'oeuvre de Jules et Edmond de Goncourt dans la critique littéraire française. *Актуальні питання іноземної філології*. 2015. № 3. С.183-188.
48. Yatskiv N. The Pluralism of the Artist's Image as a Search of an Aesthetic Motto in the Goncourt Brothers' Novel "Manette Salomon". *Journal of Vasyl Stefanyk Precarpathian National University*. 2016. № 4. Vol. 3. С.76–83.
49. Yatskiv N., Venhrynovych N. Transformation of the French Pattern of a Naturalistic Character in Ivan Franko's Literary Works. *Kyiv-Mohyla Humanities Journal*, № 5 (2018). С.183-200. DOI: <https://doi.org/10.18523/kmhj150401.2018-5.183-200>